

Minister van Uniezaken en Overzeese Rijksdelen (Van Maarseveen) aan hoge commissaris te Djakarta (Lamping), 7 nov. 1950

Bestemd voor Lamping persoonlijk, afkomstig van Van Maarseveen.

Hedenmorgen bezocht Rum mij. Hij verklaarde conform Uw SP 86 dat hij U geantwoord had over de data van de Unieconferentie en de Nieuw-Guineaconferentie. De Unieconferentie zou op 20 November plaatsvinden, de Nieuw-Guineaconferentie enkele dagen later kunnen beginnen. Rum zelf zou op 17 november reeds in ons land zijn om dan een conferentie te houden met zijn in Europa geaccrediteerde Ambassadeurs en Gezanten. Hij vroeg hiervoor de gastvrijheid van de Nederlandse Regering

Desgevraagd zeide hij dat de Unieconferentie zou bijgewoond worden door hem, Sjafrudin, Sumitro en waarschijnlijk Djuanda, terwijl aan de Nieuw-Guineaconferentie zou deelgenomen worden door hem en Leimena. Over de wijze waarop wij in de Nieuw-Guineaconferentie zouden procederen had hij zich nog geen voorstelling gemaakt. Hij meende dat wij daarover tijdens de Unieconferentie wel van gedachten zouden kunnen wisselen. Ik verklaarde aan Rum, dat de entree van de Nieuw-Guineadelegatie door de bekende uitlating van Yamin niet gunstig was geweest en dat ook de voortdurende onvriendelijke uitlatingen van Sukarno de sfeer, waarin de conferentie gehouden moest worden niet bevorderd hadden. Hij betreurde dit laatste en gaf aan zijn ongenoegen daarover vrij kras uiting. Ik vroeg hem of hij enige mogelijkheid zag voor oplossing van het Nieuw-Guineaprobleem. Hij antwoordde dat hij in de gegeven situatie niet wist hoe het probleem zou zijn op te lossen. Ik heb attent gemaakt op het feit, dat ik in de Eerste Kamer der Staten-Generaal destijds een openbare verklaring had afgelegd, blijkens welke de Nederlandse Regering in de toekomst het zelfbeschikkingsrecht van het volk van Nieuw-Guinea wil realiseren. Ik heb hem gezegd, dat naar mijn persoonlijke opvatting op dit punt besprekingen mogelijk waren, waarbij Indonesië zou kunnen bedingen, dat inderdaad wanneer het volk van Nieuw-Guinea daartoe rijp was, er een plebisciet zou worden gehouden en dat dit plebisciet met de nodige waarborgen voor vrije meningsuiting zou omringd worden. Rum ging op dit denkbeeld in en vroeg mij of dan in de tussentijd een gemeenschappelijk bestuur op Nieuw-Guinea mogelijk zou zijn. Ik heb hem gezegd dat hiertegen het bezwaar bestond dat een gemeenschappelijk bestuur controversieel zou werken.

Tenslotte heb ik gezegd dat elk redelijk voorstel, dat van Indonesische zijde zou gedaan worden om het Nieuw-Guineaprobleem op te lossen, door de Nederlandse Regering zou overwogen worden, maar dat de overdracht van souvereiniteit van Nederland niet verwacht mag worden.

Over de kwestie Ambon sprekende verklaarde de Heer Rum dat hij niets meer wist dan in de couranten stond. Ik heb hem gezegd, dat wanneer hij bij zijn vertrek op morgen naar Amerika aan de pers een verklaring zou kunnen afgeven blijkens welke de Indonesische Regering autonomie en amnestie op ruime schaal zou verlenen, de hulpverlening van het Internationale Rode Kruis zou toelaten en ook overigens tegenover het Ambonese volk een humaan standpunt zou innemen, dit op de Nederlandse publieke opinie en dientengevolge op de verhouding tussen Nederland en Indonesië een gunstige uitwerking zou hebben. Een zelfde betoog hield ik om een positieve verklaring van Rum te verkrijgen, dat de Nederlandse levens en belangen in Indonesië onder alle omstandigheden door de Indonesische Regering zouden beschermd en geëerbiedigd worden. De Heer Rum verklaarde dat hij gisteren bij aankomst reeds in die geest het een en ander verklaard had (achteraf bleek mij dat de Beurs hierop gunstig gereageerd heeft) en dat hij zou overwegen of hij nog verder iets kon doen.